

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 mai 2013

mun. Chișinău

Colegul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte

Petru Ursache,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2012, declarat de avocatul Podlesnov Alexandru, în numele inculpatului

Sîrbu Ghenadie Nicolae, născut la 28 mai 1962, originar din s. Petrușeni, r-nul Rîșcani, domiciliat în mun. Chișinău, str. Independenței 36, ap. 1 „b”, cetățean al Republicii Moldova, fără antecedente penale.

Termenul de examinare a cauzei

în instanța de fond:

07 martie - 21 iunie 2012,

în instanța de apel:

23 iulie - 20 noiembrie 2012,

în instanța de recurs:

16 aprilie - 22 mai 2013.

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 21 iunie 2012, Sîrbu Ghenadie a fost condamnat în baza art. 196 alin. (4) Cod penal la amendă în mărime de 1000 unități convenționale, ceea ce constituie 20.000 lei.

Acțiunea civilă înaintată de SA „Orhei-Vit” a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că în perioada anilor 2005-2008, activînd în calitate de director al SRL „Vitaproduct”, fondată și înregistrată pe teritoriul Federației Ruse de către SA „Orhei-Vit”, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 011/03-05 din 01 martie 2005, în perioada 26 martie 2005 - 31 ianuarie 2007, inculpatul Sîrbu Ghenadie a primit producție conservată în valoare totală de 959.188,58 dolari SUA.

Conform contractului nr. 09/01-07 din 09 ianuarie 2007, în perioada de timp 01 martie 2007 - 24 aprilie 2008, SRL „Vitaproduct”, în persoana inculpatului, a

primit de la SA „Orhei-Vit” producție conservată în sumă totală de 276.599,6 dolari SUA.

După primirea producției conservate, conform contractelor indicate în sumă totală de 1.235.788,18 dolari SUA, acționând intenționat în scopul însușirii ilegale a mijloacelor bănești încasate în urma realizării producției primite de către SRL „Vitaproduct” de la SA „Orhei-Vit, inculpatul a încheiat un șir de contracte cu diferiți agenți economici din Federația Rusă în baza cărora a livrat în adresa acestora marfa primită.

Datoriile agenților economici din Federația Rusă față de SRL „Vitaproduct” constituie 9.255.365 ruble rusești, echivalentul sumei de 4.535.128 lei.

În perioada indicată, în scopul realizării intențiilor infracționale, administrând fluxurile financiare ale întreprinderii, inculpatul a însușit suma de 6.535.123 ruble rusești primită sub formă de împrumut, echivalentă cu suma de 3.202.210 lei, nu a transferat mijloacele bănești primite de către SRL „Vitaproduct” în adresa SA „Orhei-Vit” în vederea achitării mărfurilor livrate, însă le-a însușit ilegal transferând mijloacele financiare pe conturile societăților administrate de el, cauzând astfel SA „Orhei-Vit” daune materiale în proporții deosebit de mari, în sumă de 541.878,59 dolari SUA, echivalentul a 7.044.427 lei.

Reieșind din cumulul de probe administrate, instanța a concluzionat că în ședința de judecată nu și-a găsit confirmare învinuirea adusă inculpatului în baza art. 191 alin. (5) Cod penal și a reîncadrat acțiunile lui în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, deoarece prin acțiunile sale el a comis cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune și abuz de încredere, faptă ce nu constituie o însușire.

Instanța a indicat că acuzarea a probat cu certitudine că inculpatul, activând în calitate de director al SRL „Vitaproduct”, fondată și înregistrată pe teritoriul Federației Ruse de către SA „Orhei-Vit”, în baza contractelor de vânzare-cumpărare a primit de la SA „Orhei-Vit” producție conservată în vederea realizării acesteia pe teritoriul Federației Ruse. Cumpărătorii acestei producții, adică agenții economici rezidenți ai Federației Ruse s-au achitat cu SRL „Vitaproduct” însă, ca urmare a gestionării ineficiente a fluxurilor financiare de către inculpat, acestea au fost redirectionate în alte scopuri cum ar fi promovarea unor companii de publicitate, cheltuieli de logistică, întreținere și altele.

Conform actului de revizie s-a constatat că SRL „Vitaproduct” are o datorie în sumă de 541.878,59 dolari SUA față de SA „Orhei-Vit”. Actul de revizie demonstrează că SRL „Vitaproduct” nu și-a onorat pe deplin obligațiile contractuale.

Probele acumulate în cadrul Comisiilor Rogatorii din Federația Rusă, demonstrează doar că SRL „Vitaproduct” a avut relații comerciale intensive cu diferiți agenți economici ai Federației Ruse și nu numai, că SRL „Vitaproduct” are o serie de agenți economici care pot fi calificați ca rău platnici, și că SRL „Vitaproduct” nu și-a onorat pe deplin obligațiile contractuale, fapt confirmat prin declarațiile martorilor, care au fost audiați în ședința de judecată și care confirmă faptul dat.

Acțiunea civilă depusă de către SA „Orhei-Vit”, privind încasarea de la inculpat a prejudiciului material cauzat în sumă de 541.878,59 dolari SUA, echivalentul a 7.044.427 lei, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată. Dat fiind faptul

că toate actele referitor la suma livrărilor dintre SRL „Vitaproduct” și SA „Orhei-Vit”, documentele bancare, vamale și contabile, ridicate de la SA „Orhei-Vit”, demonstrează faptul că SRL „Vitaproduct” a avut un contract de vânzare-cumpărare a producției conservate cu SA „Orhei-Vit” și nu și-a onorat totalmente obligațiile contractuale asumate, SA „Orhei-Vit” s-a adresat către SRL „Vitaproduct” în instanțele judecătorești ale Federației Ruse cu acțiune civilă cu privire la încasarea datoriei, cerere care a fost admisă, fiind eliberat și un titlu executoriu.

3. Procurorul a declarat apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 191 alin. (5) Cod penal la 11 ani închisoare, cu admiterea acțiunii civile înaintată de către SA „Orhei-Vit” în cuantumul solicitat.

Apelantul a invocat că acuzarea a probat cu certitudine faptul că inculpatul, activând în calitate de director al SRL „Vitaproduct”, fondată și înregistrată pe teritoriul Federației Ruse de către SA „Orhei-Vit”, în baza contractelor de vânzare-cumpărare a primit de la SA „Orhei-Vit” producție conservată în vederea realizării acesteia pe teritoriul Federației Ruse, cumpărătorii acestei producții, adică agenții economici rezidenți ai Federației Ruse s-au achitat cu SRL „Vitaproduct” însă directorul acesteia, adică inculpatul ilegal a însușit banii primiți.

Analiza probelor prezentate instanței de judecată demonstrează cu certitudine că mijloacele bănești au fost însușite personal de către inculpat și denotă comiterea de către acesta, în cadrul activității sale de conducător al SRL „Vitaproduct”, a unor acțiuni de însușire ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrare, în sumă de 541.878, 59 dolari SUA, echivalentul a 7.044.427 lei, ceia ce constituie proporții deosebit de mari, iar fapta comisă de către el urmează a fi încadrată în baza art. 191 alin. (5) Cod penal.

3.1. A declarat apel și reprezentantul legal al SA „Orhei-Vit”, Oleg Șeinman, în care a cerut casarea sentinței în latura civilă și emiterea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de cauzarea prejudiciului SA „Orhei-Vit”, fiind încasată de la el suma de 541.878, 59 dolari SUA, echivalentul a 7.044.427 lei.

Apelantul a specificat că inculpatul și-a schimbat depozițiile, declarând că a utilizat banii pentru efectuarea plăților neoficiale pentru devamarea mărfurilor și pentru salarizarea neoficială a colaboratorilor SRL „Vitaproduct”. Aceste depoziții au fost combătute prin depozițiile martorilor Corcimariuc Igor și Grigorieva Oxana, care au activat la SRL „Vitaproduct” și care au mărturisit că n-au primit careva salarii neoficiale.

Până la urmă inculpatul a declarat că în genere a luat din casa SRL „Vitaproduct” bani și nu ține minte unde i-a folosit.

Astfel nici din materialele dosarului, nici din depozițiile inculpatului nu reiese că banii luați din casieria SRL „Vitaproduct” el i-a folosit pentru alte scopuri, în afară de însușirea personală. Respectiv, nu există nici un temei pentru ca instanța de fond să concluzioneze lipsa semnelor delapidării în acțiunile inculpatului.

4. Potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2012, ambele apeluri au fost admise, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Sîrbu Ghenadie a fost condamnat în baza art. 191 alin. (5) Cod penal la 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, începând din

momentul reținerii, deducându-se durata arestului preventiv de la 31 ianuarie 2012 până la 21 iunie 2012.

De la Sîrbu Ghenadie s-a încasat în beneficiul SA „Orhei-Vit” prejudiciul material în mărime de 541.878,59 dolari SUA, ori echivalentul în lei, conform cursului oficial al BNM, la data executării hotărîrii.

Instanța de apel a reținut că, în rezultatul analizei în ansamblu a probelor cauzei penale date, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, se confirmă existența în acțiunile inculpatului a indicilor infracțiunii prevăzută de art. 191 alin.(5) Cod penal, ca delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel a constatat cu certitudine faptul că, inculpatul Sîrbu Ghenadie, în perioada anilor 2005-2008, activînd în calitate de director al SRL „Vitaproduct”, fondată și înregistrată pe teritoriul Federației Ruse de către SA „Orhei-Vit”, în perioada 26 martie 2005 - 31 ianuarie 2007, a primit în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 011/03-05 din 01 martie 2005 producție conservată în valoare totală de 959.188,58 dolari SUA.

Conform contractului nr. 09/01-07 din 09 ianuarie 2007, în perioada de timp 01 martie 2007 – 24 aprilie 2008, SRL „Vitaproduct”, în persoana inculpatului, a primit de la SA „Orhei-Vit” producție conservată în sumă totală de 276.599,6 dolari SUA.

După primirea producției conservate, conform contractelor indicate în sumă totală de 1.235.788,18 dolari SUA, acționînd intenționat în scopul însușirii ilegale a mijloacelor bănești încasate în urma realizării producției primite de către SRL „Vitaproduct” de la SA „Orhei-Vit”, inculpatul a încheiat un șir de contracte cu diferiți agenți economici din Federația Rusă în baza cărora a livrat în adresa acestora marfa primită.

Datoriile agenților economici din Federația Rusă față de SRL „Vitaproduct” constituie 9.255.365 ruble rusești, echivalentul sumei de 4.535.128 lei.

În perioada indicată, în scopul realizării intențiilor infracționale, administrînd fluxurile financiare ale întreprinderii, inculpatul a însușit suma de 6.535.123 ruble rusești primită sub formă de împrumut, echivalentă cu suma de 3.202.210 lei, nu a transferat mijloacele bănești primite de către SRL „Vitaproduct” în adresa SA „Orhei-Vit” în vederea achitării mărfurilor livrate, însă le-a însușit ilegal transferînd mijloacele financiare pe conturile societăților administrate de el, cauzînd astfel SA „Orhei-Vit” daune materiale în proporții deosebite de mari, în sumă de 541.878,59 dolari SUA, echivalentul a 7.044.427 lei.

Astfel, inculpatul personal a relatat că a administrat SRL „Vitaproduct” și a dispus de patrimoniul întreprinderii, inclusiv și de mijloacele financiare.

Faptul dat a fost confirmat și de fostul contabil al SRL „Vitaproduct” - Corcimariuc Ig., cît și de fostul director comercial al SRL „Vitaproduct” - Grigorieva O.

Totodată s-a reținut că, fiind persoană cu funcții de răspundere, inculpatul personal a administrat și a dispus de mijloacele bănești ale SRL „Vitaproduct” și de producția primită de la SA „Orhei-Vit”. Din materialele dosarului și depozitiile

inculpatului nu rezultă că banii luați din casieria SRL „Vitaproduct” el i-ar fi folosit pentru alte scopuri, în afară de însușirea personală.

Astfel, prejudiciul material cauzat prin infracțiune urmează a fi încasat integral de la inculpat în beneficiul SA „Orhei-Vit”.

5. La 25 februarie 2013, avocatul Podlesnov Alexandr a declarat în numele inculpatului recurs ordinar, suplimentându-l cu recursul depus la 15 martie 2013, în care solicită repunerea în termen a recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a relatat că învinuirea înaintată inculpatului este una declarativă, nu se încadrează în prevederile art. 281 Cod de procedură penală, iar acțiunile lui nu conțin semnele constitutive ale infracțiunii prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal.

Astfel, din materialul prezentat de partea acuzării reiese că Sîrbu Ghenadie, în baza unor contracte de vânzare-cumpărare, a primit marfa solicitată, fapte care atît conform legislației naționale, cît și celei internaționale sunt calificate drept genuri de activitate de antreprenariat, ocrotite de stat.

Totodată, nu este clar în ce sumă a fost realizată marfa de către SRL „Vitaproduct” și ce sumă urma să fie achitată către SA „Orhei-Vit”, prin ce metodă condamnatul a însușit sumele pretinse (prin ridicare din casă, prin ridicarea de pe contul firmei sau de pe contul firmelor cu care au fost încheiate contractele etc.).

Nu este necesar de a explica metoda de rezolvare a problemelor legate de neîntoarcerea vreunui împrumut, în baza legislației civile.

Organul de urmărire penală, acuzatorii de stat, precum și instanțele judecătorești în hotărârile pronunțate pe marginea dosarului în cauză n-au indicat concret datele comiterii pretinselor infracțiuni, firmele pe conturile cărora au fost transferate sumele bănești și probe în susținerea faptului că anume inculpatul a încasat mijloacele bănești în mărimea indicată în rechizitoriu.

În realitate, probele enumerate confirmă faptul existenței unor relații contractuale între SRL „Vitaproduct” cu agenții economici din Federația Rusă.

Marfa a fost livrată de către SA „Orhei-Vit” în adresa SRL „Vitaproduct” în baza contractelor de vânzare-cumpărare, prețul cărora urma a fi achitat după realizarea producției primite. SRL „Vitaproduct” a devenit proprietarul mărfii primite de la SA „Orhei-Vit” în baza contractelor de vânzare-cumpărare, în momentul transmiterii mărfii către cărauș.

Respectiv, devenind proprietarul mărfii SRL „Vitaproduct”, nu a administrat producția primită de la SA „Orhei-Vit”, ci a realizat dreptul său de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunurilor.

În cazul de față inculpatul nu era administratorul bunurilor cu împuterniciri de dispunere, administrare, transportare sau păstrare, ci era proprietarul bunurilor cu dreptul de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra mărfii cumpărate.

Astfel, vinovăția condamnatului în săvîrșirea infracțiunii prevăzută de art. 191 alin. (5) Cod penal nu a fost dovedită în instanța de judecată.

Recurentul a menționat că contractul privind acordarea serviciilor juridice a fost încheiat cu inculpatul la 22 februarie 2013, astfel, nefiind în posibilitate de: „a participa la judecarea și pronunțarea sentinței”.

Pe motive analogice el n-a fost informat despre: „adoptarea și redactarea sentinței, fapt despre care am aflat în ziua încheierii contractului”.

Potrivit art. 234 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă persoana respectivă a omis termenul procedural din motive întemeiate, acesta poate fi restabilit, la cererea ei, prin hotărârea instanței de judecată, în condițiile legii.

În drept recursul este fondat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 5) și 12) Cod de procedură penală.

6. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului respectiv pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rînd, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță.

Însă, conform art. 231 alin. (3), 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. La calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, decizia motivată a instanței de apel a fost pronunțată la 18 decembrie 2012 (*f.d. 204, vol. 6*).

Deci, termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar urma să expire la sfîrșitul zilei de 18 ianuarie 2013.

Conform mandatului anexat la dosarul penal, contractul de acordare a asistenței juridice cu avocatul Podlesnov Alexandru a fost încheiat la 22 februarie 2013, adică deja după expirarea termenului nominalizat (*f.d. 257, vol. 6*).

Totodată, potrivit datei de pe ștampila de înregistrare a recursului ordinar și suplimentului la recurs în cancelaria Curții Supreme de Justiție, acesta a fost depus de avocatul Podlesnov Alexandru la 25 februarie și 15 martie 2013, adică peste termenul de 30 de zile, prevăzut de lege (*f.d. 258, 259, vol. 6*).

În al doilea rînd, cu referire la cererea privind repunerea recursului în termen, se reține că cu adevărat potrivit art. 234 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul procedural omis din motive întemeiate, poate fi restabilit prin hotărârea instanței de judecată, dar doar în condițiile legii.

Totodată, art. 422 Cod de procedură penală, fiind o lege specială în sensul vizat, nu prevede nici posibilitatea repunerii în termenul de recurs și nici obligația instanței de apel de a înștiința părțile despre adoptarea și redactarea hotărîrii motivate, și avocatul cu care inculpatul a încheiat contract de asistență juridică deja după judecarea apelului, cum consideră, în mod eronat, recurentul (*pct. 5 din prezenta decizie*).

Este de menționat că alin. (2) din art. 230 Cod de procedură penală prevede expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. El nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Mai mult, utilizând sintagmele de gen: „*a participa la judecarea și pronunțarea sentinței..., adoptarea și redactarea sentinței, fapt despre care am aflat în ziua încheierii contractului*”, recurentul motivează aspectele de tardivitate a recursului ordinar în raport cu actele de procedură adoptate de instanța de fond, adică absolut eronat, deoarece sentințele sunt supuse inițial altei căi de atac – apelului.

Pe lângă aceasta, conform art. 67, 68 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, apărătorul este persoana care, pe parcursul procesului penal, reprezintă interesele inculpatului, îi acordă asistență juridică, fiind înzestrat cu dreptul de a ataca orice altă hotărâre judecătorească finală în cauza respectivă.

În fața instanței de apel, interesele inculpatului au fost reprezentate de către avocatul Susarenco G., în temeiul contractului de asistență juridică și a mandatului din 07 iulie 2012, care a participat la judecarea apelurilor declarate, derulată în conformitate cu legea procesual-penală (*f.d. 171, vol. 6*).

În același timp, în materialele cauzei lipsesc date privind declararea în termen a recursului ordinar, în numele inculpatului, de către acest avocat.

Împrejurările expuse denotă clar și concludent că cererea recurentului privind repunerea în termenul de recurs nu are suport legal, iar recursul de pe rol este declarat peste termenul prevăzut de lege.

Conform art. 432 alin. (1), (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

Circumstanțele enunțate relevă că, odată ce recursul de pe rol a fost declarat peste termenul legal, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 2), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Podlesnov Alexandru împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2012, în privința inculpatului Sîrbu Ghenadie Nicolae, ca fiind declarat peste termenul prevăzut de lege.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 05 iunie 2013.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

